

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000255

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сапсович Олександра Аркадіївна

2. Aleksandra A. Sapsovich

Кваліфікація: к. мист., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 17.00.03

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-05-2025

Спеціальність за освітою: 025 Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.857.01

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41, 18.41.51, 18.41.01, 18.07

Тема дисертації:

1. Професійна пам'ять музиканта-виконавця як творчий феномен
2. Professional memory of a musician-performer as a creative phenomenon

Реферат:

1. У дисертації вперше здійснено комплексне музикознавче, методологічне та артистично-виконавське дослідження феноменології творчого процесу зрощування музиканта з авторським текстом. Вперше простежено цілісність системи мнемоніки професійного музиканта та конфігурації його базових музикальних здібностей. Всебічно вивчено алгоритм сприйняття музичного тексту індивідом, з якого власне і починається процес присвоєння твору композитора. Останнє призвело до необхідності розгорнутого аналізу залежності ергономіки вивчення партитури від перцептивної модальності з такими її векторами, як аудіал, кінестетик та візуал, але і не тільки - нами були послідовно описані пролегомени самого акту сприйняття, яке, як відомо, часто виявляється механізмом безпосереднього впізнавання минулого та вже наявного досвіду знайомства з будь-яким явищем або його елементом. Так, нами були впроваджені та обмальовані такі сходинки первинного ввібрання та подальшої асиміляції інформації у свідомості, як

семантичне кодування, семантична ідентифікація та репрезентація, нарешті, семантична інтерпретація. Останні категорії, своєю чергою, зажадали уточнення таких підрозділів пам'яті загального порядку як ультракороткочасна пам'ять, що розділяється на іконічну та ехоїчну, та довгострокова пам'ять з підпорядкованими їй процедурною (або імпліцитною) пам'яттю, пропозиційною (або експліцитною), а також такими видами мнемоніки як декларативна, епізодична та семантична пам'ять. Етапи безпосереднього фізичного засвоєння фактури, які передбачають включення слухової, зорової та кінестетичної пам'яті, розглянуті в корпусі роботи з опорою на конструктивно-логічну пам'ять митця. Остання виступає як важіль раціонального схоплювання музичного тексту та виявляє не тільки свою залежність від сенсорних каналів здобуття та збереження інформації, але і вбачається нами як така, що визначає їх якість. Звернення до вихідних позицій опанування композиторського мовлення артистом призвело до включення у роботу таких параметрів та понять, як семантична пам'ять, інпут, прецедентні смисли та емоційний інтелект, що раніше ніколи не розроблялись у єдиному семантичному полі концепту емоційної пам'яті творця. Втім, наведені компоненти парадигми емоційної пам'яті музиканта-виконавця роздивляються нами на різних етапах дослідження не тільки як базові умови зрощування з авторським задумом, але і як надважливі та визначальні категорії кінцевої інтерпретації музичного полотна, що здійснюється втілювачем нотного тексту. З огляду на зазначене, саме явище семантичної пам'яті розробляється нами з особливою увагою та прискіпливістю. В дослідженні ми послідовно описуємо цей різновид взаємодії з авторським текстом як пам'ять виконавця на смисли та афекти, закладені композитором в інтонаційному коді свого полотна. Нами виведено, що для виконавця семантична пам'ять є накопиченням інформації про генетичний витік практично кожної інтонації, лексеми, що утворює архітектоніку твору і, відтак, є власне знанням того особистісного багажу композитора, який, будучи безумовно суб'єктивним для самого автора будь-якого твору, має стати об'єктивністю буття музичного тексту для виконавця-інтерпретатора. Нарешті, маніфестується, що семантична пам'ять – це смислове ядро, без якого неможливе професійне та емоційно-об'єктивоване розуміння та втілення авторського задуму. Разом з тим, нами предметно визначено ігровий, балансувальний, перехідний характер процесів мнемоніки на межі конструктивно-логічного та емоційного, формально-логічного та художнього, об'єктивного та суб'єктивного.

2. The dissertation is the first to carry out a comprehensive musicological, methodological and artistic-performing study of the phenomenology of the creative process of merging a musician with an author's text. For the first time, the integrity of the mnemonic system of a professional musician and the configuration of his basic musical abilities have been traced. The algorithm for the perception of a musical text by an individual, from which the process of appropriation of the composer's work actually begins, has been comprehensively studied. The latter led to the need for a detailed analysis of the dependence of the ergonomics of studying a score on the perceptual modality with its vectors such as auditory, kinesthetic and visual, but not only - we have consistently described the prolegomena of the act of perception itself, which, as is known, often turns out to be a mechanism of direct recognition of the past and already existing experience of getting acquainted with any phenomenon or its element. Thus, we have introduced and outlined such steps of the initial absorption and further assimilation of information in consciousness as semantic coding, semantic identification and representation, and finally, semantic interpretation. The latter categories, in turn, required clarification of such subdivisions of general memory as ultra-short-term memory, which is divided into iconic and echoic, and long-term memory with procedural (or implicit) memory, propositional (or explicit) memory subordinate to it, as well as such types of mnemonics as declarative, episodic and semantic memory. The stages of direct physical assimilation of texture, which involve the inclusion of auditory, visual and kinesthetic memory, are considered in the corpus of work with support for the artist's constructive-logical memory. The latter acts as a lever for rational grasping of the musical text and reveals not only its dependence on sensory channels of obtaining and storing information, but is also seen by us as determining their quality. The appeal to the starting positions of the artist's mastery of the composer's speech led to the inclusion in the work of such parameters and concepts as semantic memory, input, precedent meanings and emotional intelligence, which have never been developed before in a single semantic field of the concept of the creator's emotional memory. However, the above components of the paradigm of the musician-performer's

emotional memory are considered by us at different stages of the study not only as basic conditions for merging with the author's intention, but also as extremely important and defining categories of the final interpretation of the musical canvas, which is carried out by the performer of the musical text. In view of the above, the phenomenon of semantic memory itself is developed by us with special attention and meticulousness. In the study, we consistently describe this type of interaction with the author's text as the performer's memory for the meanings and affects laid down by the composer in the intonation code of his canvas. We have concluded that for the performer, semantic memory is the accumulation of information about the genetic origin of almost every intonation, lexeme, which forms the architectonics of the work and, therefore, is the knowledge of the composer's personal baggage, which, being absolutely subjective for the author of any work, should become the objectivity of the existence of the musical text for the performer-interpreter. Finally, it is manifested that semantic memory is a semantic core, without which professional and emotionally-objectified understanding and embodiment of the author's intention are impossible. At the same time, we have objectively determined the playful, balancing, transitional nature of the processes of mnemonics on the border of the constructive-logical and emotional, the formal-logical and artistic, the objective and subjective.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Сапсович О. Фортепіанна соната С. Слонімського: особливості формотворення і виконавської інтерпретації. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2015. Вип. 21. С. 345-354
- 2. Сапсович О. Робота піаніста над текстом музичного твору. Системний підхід. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2019. Вип. 28/2. С. 198-210.
- 3. Сапсович О. Професійна пам'ять музиканта виконавця в контексті спеціальних музичних здібностей. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2019. Вип. 29/1. С. 179-191.
- 4. Сапсович О. Емоційна пам'ять музиканта-виконавця (до постановки питання). Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2020. Вип 31/1. С. 147-160.
- 5. Сапсович О. Пам'ять як архів прецедентних смислів у процесі музично-виконавської інтерпретації (на прикладі Четвертого концерту Л. Бетховена та до 250-річчя від дня народження). Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2021. Вип 31/2. С. 162-175
- 6. Сапсович О. Системна організація конструктивно-логічного аспекту професійної пам'яті музиканта-виконавця. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2021. Вип 32/1. С. 215-228.
- 7. Sapsovych O. Sound-creative memory of the musician-performer. Нові віхи розвитку культури і мистецтва у XXI столітті : колективна монографія / за заг. ред. О. І. Самоїленко. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021/2022. С. 71-98.
- 8. Сапсович О. Сприйняття музичного тексту як базове поняття теорії професійної пам'яті музиканта-виконавця. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2021. Вип 33/1. С. 250-264.

- 9. Сапсович О. Звукотворча пам'ять музиканта-виконавця: до постанови питання. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 57/3, с. 62-68
- 10. Сапсович О. Методологія розвитку піаністичної та звукової майстерності музиканти-виконавця. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. Вип. 69.
- 11. Сапсович О. Прологомени семантичної пам'яті музиканта-виконавця: структурно-функціональний аналіз пізнавальних процесів. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2024. Вип 39. С.169-179
- 12. Сапсович О. Семантична пам'ять як чинник об'єктивного прочитання художнього змісту твору виконавцем. Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової. 2024. Вип 40.
- 13. Сапсович О. Формування професійного менталітету піаністів по школі професора Анатолія Кардашева. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Вип. 81 (Т.2). С. 102-107
- Сапсович О. Алгоритм активації аспектів професійної пам'яті виконавця початківця. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Вип. 82.
- Сапсович О. Феномен Одеської фортепіанної школи: прологомени та перші імена. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 83
- Сапсович О. Гра на пам'ять у фортепіанному мистецтві виконавства: історичний огляд. *Fine Art and Culture Studies*, 6, с. 75-81
- 1. Oleksandra A. Sapsovych, Olha V. Ohanezova-Hryhorenko, Ivan D. Iergiiev, Olha V. Muravska, Zinovii P. Burkatskyi. Features of Professional Education of a Music Instrumentalist. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 2021.Vol. 21(14) P. 82-88
- 2. Sapsovych O., Liang Zhenyu, Li Ziyu, Li Yanfei, Li Zhichao. EMOTIONAL INTELLIGENCE OF A MUSICIAN-PERFORMER // *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 2, Special Issue 37, pp. 78-81.
- 3. Sapsovych O., Kaznacheieva T., Xu Xiaoran, Pang Hao, Qiu Xiaozhen. BASIC PRINCIPLES OF MUSICAL PERFORMANCE LOGIC // *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 2, Special Issue 38, pp. 70-73.
- 4. Sapsovych, O., Filatova, O., Burkatskyi, Z., Volkova, G., Kadantseva, N. Towards a Theory of Musical Content: The Role of the Threefold Composer-Performer-Teacher Complex. *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, 2024, 55(1), с. 181-194
- 1. Сапсович А. Алгоритм формирования профессиональной памяти музыканта-исполнителя на начальном этапе обучения пианиста. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. Выпуск 5(33) vol.4/2020.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оганезова-Григоренко Ольга Вадимівна
2. Olha V. Ohanezova-Hryhorenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копиця Маріанна Давидівна
2. Marianna D. Kopytsia

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шип Сергій Васильович
2. Serhii V. Shyp

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 25428779

Місцезнаходження: , Одеса, 65020, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Батовська Олена Миколаївна

2. Olena Batovska

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1435-1245

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Самойленко Олександра Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Самойленко Олександра Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Черноіваненко Алла

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна